

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Fazekas Jánosné jogtanácsos (felperes címe) által képviselt Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (felperes címe) felperesnek, a dr. Megay Györgyi ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt Alperes (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2006. november 17-én meghozott 22. G. 40.308/2005/29. számú ítélete ellen az alperes részéről 30. sorszám alatt benyújtott 33. sorszámon kiegészített fellebbezés, valamint a felperes által 4. sorszámon előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán a 2007. május 30-án megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a felperes csatlakozó fellebbezésére le nem rótt 900.000 (Kilencszázezer) forint illetéket az állam, egyéb költségeiket pedig a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 1997. január 21-i kezdő időponttal rendelte el a végelszámolás alatt álló Z Korlátolt Felelősségű Társaság felszámolását, felszámolóként az alperest jelölte ki, aki a felszámolóbiztosi feladatok ellátásával az akkori ügyvezető igazgatóját, M L-t bízta meg. A felperes Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazgatósága által bejelentett 131.527.851 forint követelést a felszámoló b) kategóriás hitelezői igényként 1998. május 4-én igazolta vissza. Az E Részvénytársaság 1998. április 8-án érkezett vételi szándéknyilatkozatára tekintettel a felperes 1998. április 21-én - a 43/1997 (AEÉ.

11.) Adó-és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal utasítás II. 2. pontjára figyelemmel - nyilatkozatot kért az alperestől, mint felszámolótól arra vonatkozóan, hogy: „a.) milyen mértékű (%-os, vagy összegszerű) megtérülés várható az adóhatóság elismert követeléseinek tekintetében, figyelembe véve a Cstv. szerinti kielégítési sorrendet, b.) milyen nagyságrendűek az egyéb hitelezői igények és azok milyen kielégítési rangsorba tartoznak, c.) mekkora a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet vagyona és annak piacképessége, várható-e kielégítés a közbenső mérleg alapján, d.) mikorra várható a felszámolás befejezése.”

A felszámolóbiztos 1998. április 28-án a következő tartalmú választ adta:

1.) A jelenlegi hitelezői igények alapján az Adó-és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal hitelezői igényének megtérülése várhatóan 0%, figyelembe véve a Cstv. szerinti kielégítési sorrendet. 2.) „b” kategóriában az Adó-és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal követelésén túl és azt megelőzően 779.000.000 forint hitelezői igény került benyújtásra. Egyéb kategóriában a hitelezői igények összege 20.000.000 forint körül alakul. 3.) A gazdálkodó szervezet vagyonát képező ingatlanokból már értékesítésre került a volt T székház 60.000.000 forintért, 25.000.000 forintos ajánlat érkezett a volt Z székházra és 30.000.000 forintos ajánlat a sóstói úti ingatlanra. Ezért két utóbbit ismételten meghirdettük május 15-i értékesítésre. Így várhatóan 120.000.000 forint körül alakul a vagyonértékesítésből származó bevétel. A közbenső mérleget július 15-ig kell elkészíteni a bíróság végzése alapján, melyben kielégítést csak akkor tudunk javasolni a D Kft. részére, ha a másik két ingatlan értékesítésre kerül. 4.) A felszámolás befejezése 1999. évben várható.”

Az adóhatóság 1998. május 5-én tájékoztatta a felperes Felszámolási és Végrehajtási Főosztályát, hogy az adós 1996. június 9-től végelszámolás alatt állt, a felszámolást a D Kft. kezdeményezte 700.000.000 forintot meghaladó összegű biztosított követelése alapján. Részletezte a tevékenységet záró mérleg alapján az adós vagyonának összetételét és adótartozását, továbbá közölte, hogy azt a felszámoló b) kategóriában igazolta vissza. Megállapítása szerint az adós vagyonának a felszámoló által megjelölt értéke reális. Az adóhatóság a követelés eladását javasolta a vételi ajánlat szerinti 12%-os értéken. A levélhez mellékelte a felszámoló tájékoztatását. A felperes 1998. június 12-én az adóssal szembeni követelését 16.000.000 forint ellenértékért engedményezte. A felszámoló az 1998. július 15-én előterjesztett közbenső mérleghez készített vagyonfelosztási javaslatban a D Kft. jogutódjának, az É Rt-nek a b) kategóriás igényét 118.000.000 forint összegben, a felperes négy engedményesének igényét e) kategóriába sorolva 100%-ban, valamint az É Rt. további követelését f) kategóriában 47.886.469 forint összegben javasolta kielégíteni. A jóváhagyott közbenső mérleg és vagyonfelosztási javaslat szerint a felszámoló a hitelezői igényeket részben kiegyenlítette. Az elsőfokú adóhatóság 1998. decemberében ellenőrzést végzett az adósnál és megállapította, hogy az adósnak a T Rt. egyezség alapján összesen 402.802.469 forint bérlet-és lízing díjat fizetett, az adós számláján az egyenleg 1998. április 15-én 377.952.279 forint volt.

A felszámolóbiztos ellen az adós cég felszámolásával kapcsolatban sikkasztás vétsége miatt indult eljárásban M L-t a bíróság a vád alól felmentette. A büntetőeljárásban beszerzett szakértői vélemény megállapította, hogy az adóhatóság részére megküldött tájékoztatás 1-es és 2-es pontjában adott válasz

helyes, a 3. pontban adott tájékoztatás tárgyi tévedést nem tartalmaz, de nem teljes körű, mert nem tartalmazza, hogy a tájékoztatás időpontjában az adós 549.407.000 könyvviteli értékű vagyona piaci értébecslés szerint 337.593.000 forint volt. A 4. ponttal kapcsolatban rögzítette, hogy arra szakértői megállapítás nem tehető.

A felperes az 1999. május 27-én előterjesztett keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 115.527.851 forint és annak 1998. szeptember 4-től járó évi 20%-os kamata megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy a felszámolóbiztos 1998. április 28-án az adós vagyonáról, a kielégítés várható mértékéről az adóhatóságot tévesen tájékoztatta. Emiatt a felperesnek az engedményezési szerződésben kikötött ellenértéket meghaladó igénye kielégítésének elmaradásából a keresetben megjelölt összegű kára keletkezett.

Az alperes kérte a kereset elutasítását. Azzal érvelt, hogy a tájékoztatást a valós helyzetnek megfelelően tette meg, annak megválaszolásakor még nem tudta, hogy a közbenső mérleget milyen tartalommal készíti el, különös tekintettel arra, hogy az É Rt. 779.000.000 forint jelzálogjoggal biztosított igényéből csak a zálogtárgy értékesítéséből befolyt összeg erejéig kell az igényt b) kategóriában kielégíteni és a ki nem elégített ugyancsak b) kategóriás felperesi igényt e) kategóriába sorolva a rendelkezésre álló felszámolási vagyonból ki lehet elégíteni. Hivatkozott arra, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható. Hiányzik a felperest ért kár és az alperesi magatartás közötti ok-okozati összefüggés, mert a felperes nem járt el a tőle elvárható gondossággal, megsértette az általa meghatározott eljárási rendet, ugyanis az engedményezésre a közbenső mérleg ismeretében, illetve az elsőfokú adóhatóság által készített gazdaságossági elemzés alapján kerülhetett volna sor. Mivel az engedményezésről a felperes a fentiek hiányában határozott, esetleges kárát saját maga okozta. Hivatkozott arra, hogy a büntetőeljárásban beszerzett szakvélemény alátámasztotta, hogy a felszámolóbiztos jogszerűen járt el. Hangsúlyozta, hogy M L nem megbízási jogviszonyban járt el, így az alperest a Ptk. 350. § (1) bekezdése alapján sem terheli kártérítési felelősség.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét részben találta megalapozottnak. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 57.763.925 forintot és ezen összeg után 1998. szeptember 4-től 2001. december 31-ig évi 20%, 2002. január 1-től 2004. december 31-ig évi 11%, 2005. január 1-től a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat + 7 %-kal növelt mértékű kamatot, továbbá az államnak 375.000 forint eljárási illetéket. A bíróság a felperes ezt meghaladó keresetét elutasította, megállapította, hogy a peres felek a költségeiket maguk viselik.

Az ítélet indokolásából kitűnően az elsőfokú bíróság az alperes részéről jogellenesnek és felróhatóknak találta, hogy a tájékoztatás 3. pontjában elmulasztotta közölni a gazdálkodó szervezet vagyonának részeként azt a mintegy 400.000.000 forintnyi készpénzt, ami az adós számlájára a tájékoztatást megelőző egy hónapban folyt be. Megállapíthatónak látta továbbá az alperes súlyosan gondatlan jogellenes magatartását a tájékoztatás 1. pontja tekintetében is. Kifejtette, hogy az alperes a Cstv. 5. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel a felperes első kérdésére mellőzhette volna a választ, azonban amennyiben e

kérdésre válaszol úgy azt megalapozottan, és helytállóan kell tennie. Az alperestől nyilvánvalóan elvárható volt, hogy meg tudja állapítani: az É Rt. hitelezői igényét a zálogtárgyból befolyt vételáron túlmenően a Cstv. 57. § (1) bekezdés f) pontja szerinti követelésként kell kielégítenie. Az alperes jogellenes, felróható magatartása és a felperest ért kár közötti ok-okozati összefüggés körében arra mutatott rá, hogy a határozott és egyértelmű alperesi tájékoztatás indította arra a felperest, hogy a követelését értékesítse. Az alperes érdemi ellenkérelmében foglaltak alapján az alperesnek a felszámolóbiztos által okozott kárért való felelősségét a Ptk. 348. § (1) bekezdése (a munkáltatót az alkalmazott által okozott kárért terhelő helytállási kötelezettség) alapján állapította meg, a felperest ért kár összegét pedig a keresettel egyező összegben határozta meg. Kifejtette, hogy a felperes több pontban megsértette a saját eljárási rendjét, és nem a tőle elvárható gondossággal jár el a kár elhárítása érdekében, amikor a közbenső mérleg benyújtását megelőzően határozott a követelés értékesítéséről, és a gazdasági elemzést elmulasztva, javaslatát kizárólag a felszámoló tájékoztatása alapján terjesztette elő. Erre figyelemmel a Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján közrehatását 50%-ban határozva meg, az alperest a felperes kára 50%-ának megtérítésére kötelezte. Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy a Pp. 4. § (1) bekezdése értelmében az, hogy a felszámolóbiztos büntetőjogi felelősségét a büntetőbíróság nem állapította meg, illetve, hogy a büntetőeljárásban beszerzett szakvélemény nagyrészt helyesnek minősítette a tájékoztatásban foglaltakat, a polgári perben eljáró bíróságot nem kötötte.

Az ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel, melyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását, másodlagosan a bizonyítási eljárás lefolytatásának hiányában és az ítélet - általa állított - iratellenességére tekintettel, annak hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárás lefolytatására, és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.

Úgy vélte, hogy az ítélet indokolása ellentmondásos, mert a büntetőeljárásban készült szakvéleményt idézi, ugyanakkor megállapítja, hogy a büntetőeljárásbeli tényállás irreleváns az ügyben. A szakvélemény a felszámolóbiztos részéről jogellenességet nem állapított meg, és nem utalt arra sem, hogy a felszámolóbiztos a Cstv. 5. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségét megsértette, vagy valótlan adatot közölt, amikor elmulasztotta az adós készpénz vagyonára vonatkozó közlést. Az ítélet, mivel ellentétes a hivatkozott szakvéleménnyel, az alperes álláspontja szerint iratellenes. Hangsúlyozta, hogy a Cstv. 50. §-a értelmében a hitelező a közbenső mérlegből tájékozódik az adós vagyoni helyzetéről. Úgy vélte, egy tájékoztató levélhez semmilyen joghatást nem rendel a csődtörvény. A Ptk. 339. §-a szerinti jogellenességnél döntő jelentősége van a csődtörvénynek, hiszen a felszámolóbiztos ezen szabályok megszegésével követhet el jogellenes magatartást. A felperes a saját utasítását megszegve, a közbenső mérleg elkészítését megelőzően rendkívül gyors eljárással értékesítette a követelését, holott - mint hatóság - tarthatott volna vizsgálatot az adósnál, amit azonban csak a követelés értékesítését követően tett meg. Hivatkozott arra is, hogy a felperesnek lehetősége lett volna az adós bankszámláján lévő pénzösszeg ellenőrzésére is.

Kifogásolta, hogy a jogellenesség körében az ítélet semmilyen jogszabályhelyet nem jelöl meg, csupán a Ptk. alapelveire hivatkozik. Kifejtette, hogy a felperes a Ptk. 350. § (1) bekezdésére hivatkozott, az elsőfokú bíróság az alperes felelősségét ezzel ellentétben a Ptk. 348. § (1) bekezdésére (alkalmazott által okozott kár megtérítése) alapította. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a felszámolóbiztos és az alperes közötti jogviszonyt nem vizsgálta és nem indokolta meg az alperes által kért igazságügyi szakértő kirendelésének mellőzését sem. A fellebbezését azzal egészítette ki, hogy a felperes keresetét a Ptk. 6. §-a - a biztatási kár szabályai - szerint kellett volna elbírálni. Arra hívta fel a figyelmet, hogy egyébként erre alapítottnak is kizárt a felelősségének a megállapítása, ugyanis szándékos magatartást nem tanúsított, így a biztatási kárnak ez a tényállási eleme nem valósult meg. Ismét hivatkozott arra, hogy a felperes a saját eljárási rendjét megsértve járt el, nem volt jóhiszemű, ezért biztatási kár megfizetésére sem kötelezhető. Hangsúlyozta, hogy a felperes - ha nem tartotta megfelelőnek a felszámoló válaszát - további kérdést intézhetett volna a felszámolóhoz, vagy saját maga hatósági vizsgálatot is végezhetett volna, mint ahogyan később végzett is, tehát a felperes mulasztása kirívóan súlyos gondatlan magatartásnak minősül. Kiemelte, hogy a felperes a saját elhatározása alapján, üzleti megfontolásból, saját kockázatára adta el követelését úgy, hogy a saját eljárási rendjét megsértette. Az alperes álláspontja szerint a felperessel, mint adóhatósággal szemben az elvárhatóság mértéke fokozottabb, mint más gazdálkodó szervezettel szemben, mivel a közvagyon felett dönt. Hangoztatta: az, hogy az alperes - az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felperes 3. kérdésére gondatlanságból adott - nem valós válasza tévedésbe ejtette a felperest, nem lehet kártérítés alapja, mivel a Ptk. 210. §-a szerinti tévedés, megtévesztés, fenyegetés, szerződésen kívüli jogviszonyban fogalmilag kizárt. Álláspontja szerint a Ptk. 339. § alkalmazása esetén is hiányzik a jogellenesség és az ok-okozati összefüggés, mivel a 3. kérdésre adott válasz nem meríti ki a felperes által feltett kérdéseket teljes körűen, mivel az csak az ingatlanvagyonra tér ki. Végezetül az alperes jogszabálysértőnek tartotta 2005. január 1-től a késedelmi kamat 7%-kal növelt mértékben történt megállapítását, mert véleménye szerint a Ptk. 685. § c) pontja szerint a felperes nem gazdálkodó szervezet.

A felperes csatlakozó fellebbezéssel élt, melyben az ítélet megváltoztatásával az alperes kereseti kérelmének megfelelő marasztalását kérte.

Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság annak megállapításánál, hogy a kár bekövetkezésében közrehatott. Álláspontja szerint az eljárása nem volt szabályellenes, mert a 43/1997. (AEÉ. 11.) számú APEH utasítás nem taxatív adja meg a döntést elősegítő eljárási elemeket, így a közbenső mérleg bevétele nem volt szükségszerű eleme a döntéshozatalnak. Az adós 1996. éves beszámolója, az 1997. október 13-án készült pénzforgalmi jegyzőkönyv és az ügy egyéb iratai - köztük elsődlegesen a felszámoló megtévesztő nyilatkozata - alapján okkal hitte, hogy a döntéshozatalhoz szükséges minden információ a birtokában van. Éppen a felszámolónak a beszámoló és a pénzforgalmi jegyzőkönyv adatait alátámasztó nyilatkozata indította a felperest a döntés meghozatalára, abban a biztos tudatban, hogy a közbenső mérleg bevétele az előzmények alapján szükségtelen. A felszámoló nyilatkozata nem felelt meg a valóságnak, arról pedig a felszámoló

tudott, így eljárása jogellenes volt. Nem csupán a számszerűsített adatok nem feleltek meg a valóságnak, hanem a várható megtérülésre vonatkozó nyilatkozata sem. A Ptk., a Cstv., és a 167/1993. (XI. 30.) Korm. rendelet szabályaira hivatkozva kifejtette, hogy ezen jogszabályok „nyilvánvalóan megalapozzák a közigazgatási szervek, más hitelezők feltétlen bizalmát” a felszámoló nyilatkozatainak valóságtartalmát illetően. Hangoztatta, hogy a gazdaságossági elemzésnek sem tartalmi, sem formai követelményei nincsenek.

A felperes az ellenkérelmének kiegészítése során azzal is érvelt, hogy a felszámoló Cstv. 5. § (1) bekezdés a) pontja szerinti tájékoztatási kötelezettsége körében tett nyilatkozatának meg kell felelnie a valóság követelményének. Hangoztatta, hogy az adóhatóság a bankszámlát szigorú eljárási szabályok szerint, célhoz kötöten ellenőrizheti és nem akkor, amikor felszámolót rendel ki a bíróság - többek között - az adatszolgáltatásra. Álláspontja szerint a felperes a kárát nem maga okozta, mert a kára nem a közbenső mérleg be nem várása miatt következett be, hanem azért, mert a felszámoló nem a tényleges helyzetnek megfelelő tájékoztatást adott. Megjegyezte, hogy a közbenső mérleg elkészítésével maga a felszámoló esett késedelembe.

A jogellenességgel kapcsolatban kifejtette, hogy az bármely jogszabállyal ellentétes magatartást jelent, aminek a következménye a kár. Jelen esetben a felszámolónak a Cstv. 5. § (1) bekezdés a) pontja szerinti tájékoztatási kötelezettsége körébe eső valótlan adatszolgáltatása a jogellenes magatartás, mely egyben felróható is, mivel a felszámoló az információk birtokában adhatott volna a valóságnak megfelelő tájékoztatást is.

Az alperes és a felszámolóbiztos közti jogviszonnyal kapcsolatban előadta, hogy az alperes, mint kirendelt felszámoló felelősséggel tartozik az általa a munka tényleges elvégzésével megbízott személy tevékenységéért. Annak, hogy erre milyen jogviszony alapján kerül sor, a kártérítési felelősség szempontjából nincs jelentősége. Visszautasította az alperes feltételezését, mely szerint a követelést gyorsan akarta értékesíteni, és ezért tudatosan nem várta be a közbenső mérleget. Annak bevárása - véleménye szerint - nem kötelező eleme az eljárásnak, amennyiben egyéb lényeges körülmények megalapozott döntés meghozatalát teszik lehetővé. Ezt pedig alappal feltételezte a felperes, az 1997. október 13-i pénzforgalmi jegyzőkönyv, az 1997. február 20-án leadott beszámoló, valamint a felszámoló nyilatkozata alapján. Megjegyezte, hogy a hivatkozott utasítás nem jogszabály, ezért nincs kihatással a közigazgatási aktusokra. Végül kifejtette, hogy a felperes költségvetési szerv, nem üzleti haszonszerzés reményében tevékenykedik. A jogszabályok által rábízott feladatok teljesítése során a költségvetési érdekek érvényesítését törvényi keretek között valósítja meg. A perbeli esetben is a központi költségvetést megillető bevételek beszédésére törekedett. Ezt a törekvést hiúsította meg az alperes, amikor nem a valóságnak megfelelő tájékoztatást adta.

Az alperes a felperes csatlakozó fellebbezésének elutasítását kérte.

A már előadottak megismétlésén túl megjegyezte, hogy a felperes hatósági jogkörében eljárva szerzett tudomást arról, hogy az alperes milyen mértékben fizetett az engedményezett követelésre, tehát a hatósági jogkörét használta fel a kárigénye érvényesítéséhez. Hangsúlyozta, hogy a követelés értékesítése üzleti

tevékenység, abban semmiféle közhatalmi elem nincs, a követelés érvényesítése piaci haszon reményében történt, mert a felperes - álláspontja szerint - nulla értékű követelését 12 % -ért adta el.

Az alperes fellebbezése, valamint a felperes csatlakozó fellebbezése az alábbiak szerint alaptalan.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, és a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével abból helytálló jogi következtetésre jutott.

A Z Korlátolt Felelősségű Társaság - amelynek felszámolója volt az alperes -, felszámolására irányadó, a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló, az 1993. évi LXXXI. törvénnyel módosított 1991. évi II. törvény (módosított Cstv.) 54. §-a szerint a felszámoló a felszámolás során az adott helyzetben általában elvárható gondossággal köteles eljárni. A kötelezettségeinek megszegésével okozott kárért a polgári jogi felelősség általános szabályai szerint felel. E törvényi rendelkezés szerint alkalmazott Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján helyesen vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy a felszámoló tanúsított-e olyan károkozó magatartást, amelynek következtében a felperest kár érte. A tájékoztatási kötelezettség megsértését is helytállóan jelölte meg az alperes jogellenes, károkozó magatartásaként.

A csődtörvény részletesen taglalja a felszámoló kötelezettségeit, több helyen szól a felszámoló tájékoztatási kötelezettségéről. A módosított Cstv. 5. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az adós vezetője, a vagyonfelügyelő, a felszámoló és a végelszámoló a csődeljárás, a felszámolási eljárás és a végelszámolás alatt kérésükre 15 napon belül köteles tájékoztatni a hitelezői választmányt, illetve ennek hiányában a hitelezői követelések legalább 10 %-át képviselő hitelezők csoportját az adós vagyoni és pénzügyi helyzetéről. Tájékoztatási kötelezettséget tartalmaz továbbá a 40. § (4) bekezdése, de lényegében a hitelezők tájékoztatására szolgál a közbenső mérleg is, mellyel összefüggően a módosított Cstv. 50. § (7) bekezdése akként rendelkezik, hogy a követeléseknek a bíróság által jóváhagyott közbenső mérleg alapján történő kielégítéséről - az összegek pontos feltüntetésével - a felszámoló az adós összes hitelezőjét köteles tájékoztatni. A módosított Cstv. 5. § (1) bekezdés a) pontjában előírt tájékoztatási kötelezettség tartalmát a Legfelsőbb Bíróság részletesen kimunkálta a Bírósági Határozatok című lapban 1997. évben megjelent 412. sorszámon közzétett eseti döntésében. E szerint a csődtörvény általános rendelkezései között elhelyezett tájékoztatási kötelezettség az adós adott időpontban fennálló, általános gazdasági és pénzügyi helyzetére vonatkozó tájékoztatási kötelezettséget jelent. Az adós gazdálkodó szervezet vagyoni helyzetét a felszámoló által kötött szerződések tárgya és ellenértéke érinti, ezért az általa kötött szerződések körében erre terjed ki a tájékoztatási kötelezettsége. A módosított Cstv. 3. § (1) bekezdésének e) pontja a számviteli törvényre utalva határozza meg az adós vagyoni körét, annak időbeli hatályát pedig a módosított Cstv. 4. § (1) bekezdése adja. E jogszabályi rendelkezésekre is figyelemmel az adós részére a felszámolási eljárás folyamán megkötött egyezség eredményeként

befolyt készpénz olyan vagyoni elem, amely a hitelezői igények kielégítésére szolgál.

Az elsőfokú bíróság által is helyesen felhívott jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel tehát tévesen állította az alperes a fellebbezésében, hogy nem történt a felszámoló felelősségét megalapozó jogszabálysértés. Az idézett törvényi rendelkezés nyilvánvalóan a felszámoló kötelezettségeként fogalmazza meg a jogszabály szerinti hitelezői kör felé fennálló tájékoztatást. A felszámoló az 1998. április 28-ai levelében a felperest, mint a követelések 10 %-át is meghaladó követeléssel rendelkező hitelezőt az általa feltett kérdésekre nem megfelelően tájékoztatta, nevezetesen nem közölte vele azt a tényt, hogy ezt megelőzően az adós vagyonának részeként az T Részvénytársasággal megkötött megállapodás alapján az adós számlájára olyan összegű készpénz folyt be, amely a felperes hitelezői igényének teljes kielégítését lehetővé teszi. Nem kétséges az sem, hogy a felszámolónak az adós vagyonát érintő hiányos, nem megfelelő tájékoztatása - mulasztásban megnyilvánuló jogellenes magatartása - indította a felperest arra, hogy a követelés engedményezéséről határozzon, melynek következtében a felperes a keresetben megjelölt kárt szenvedte el.

Alappal utalt ugyanakkor az elsőfokú bíróság Ptk. 340. § (1) bekezdésére is, mely a károkozó oldalán a közrehatás mértékének megfelelő felelősség alóli mentesülést eredményezi. Nem terheli kártérítési kötelezettség a károkozót a kárnak azért a részéért, amely abból származott, hogy a károsult nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben elvárható. Helytállónak fogadta el a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság arra vonatkozó megállapítását, hogy a felperes a saját, e tárgykörben kiadott utasítását és eljárási rendjét megszegve, a közbenső mérleg előterjesztését meg sem várva határozott a követelése engedményezéséről. A másodfokú bíróság álláspontja szerint is egy 131.527.851 forint összegű, részben b) kategóriába tartozó hitelezői igény birtokosától elvárható, hogy fokozottabb körültekintést tanúsítva, a felszámolási eljárásra irányadó jogszabályi rendelkezések figyelembevételével végezzen alapos gazdaságossági elemzést a követelése várható megtérüléséről. Különösen így van ez, ha a hitelező egyébként is megfelelő apparátussal rendelkező, az adókötelezettségek teljesítését, a joggyakorlás törvényességét ellenőrizni hivatott költségvetési szerv, melynek követelések értékesítésével összefüggő eljárását utasítás is szabályozza. Mindezek miatt megalapozatlanul állította felperes a csatlakozó fellebbezésében a károkozásban való közrehatásának hiányát. A Fővárosi Ítéltábla mindenben egyetértett az elsőfokú bíróság e körben kifejtett indokaival. A felperes saját eljárását szabályozó utasítása reá nézve kötelező előírásokat tartalmaz. Az utasítás csupán a felszámoló megkeresésére írja elő a soronkívüli eljárást, nem pedig az egész eljárás menetére. Az utasítás II/3. szövegezése pedig nem tartalmaz utalást arra nézve, hogy a gazdaságossági elemzésnél figyelembe veendő okiratok csak példálózó jellegűek. A szöveg tartalma alapján a gazdaságossági elemzésnél a felszámoló nyilatkozatát, a felszámolás eddigi menetét, a közbenső mérleget az adós vagyoni eszközeit és egyéb gazdasági kapcsolatait együttesen kell figyelembe venni. Megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, hogy a felszámolásokban rendszeresen hitelezőként résztvevő,

és egyébként hatóságként is közreműködő felperes számára több eszköz is rendelkezésre áll a felszámoló által megadott információk ellenőrzésére, mely lehetőségekkel az adott ügyben nem élt, döntését kizárólag a felszámoló válaszlevelére, valamint az 1996. évben született beszámolóra, illetve az 1997. októberi pénzforgalmi ellenőrzésre alapozta.

Az alperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla még a következőkre mutat rá.

Az elsőfokú bíróság határozatában egyértelműen a felszámolói magatartás jogellenességét a Cstv. 5. § (1) bekezdés a) pontjának megsértésében jelölte meg, és helyesen utalt arra, hogy a felszámoló ellen indult büntetőeljárásban - ahol az iratokhoz is csatolt szakértői vélemény beszerzésére is sor került - megállapított tényállás a polgári perben eljáró bíróságot nem köti. Nem a szakvéleményben tett megállapítások, hanem a felszámolói jogsértés vezetett az alperesi felelősség részbeni megállapításához. Ez okból nem is volt indokolt szakértő kirendelése sem, mert a Pp. 177. § (1) bekezdése értelmében szakértő közreműködése a bírósági eljárásban akkor vehető igénybe, ha a perben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához, vagy megítéléséhez olyan különleges szakértelem szükséges, amellyel a bíróság nem rendelkezik. Az adott ügyben jogkérdés volt annak eldöntése, hogy az alperes megvalósította-e a felelősségét megalapozó kártérítés szükségképpen elemeit, és azok között fennállt-e az okozati összefüggés.

Annak sincs jelentősége továbbá, hogy a súlyosan gondatlan felszámolói magatartást a felszámolóbiztos alkalmazotti minőségben, avagy megbízási jogviszonyban eljárva valósította-e meg. A nem természetes személy felszámoló a felszámolási eljárás lefolytatására felszámolóbiztost jelöl ki, aki a felszámoló nevében jár el, a felszámolóval létesített munkaviszonya, tagsági viszonya, vagy megbízási jogviszonya alapján. A csődtörvény 54. § (1) bekezdése egyértelműen a felszámoló felelősségét nevesíti, a felszámoló és a felszámolóbiztos közötti jogviszony minőségének ezért a jelen jogvita megítélése szempontjából nem volt jelentősége.

Alap nélkül hivatkozott az alperes arra is, hogy a felelőssége legfeljebb a jogellenes magatartást nélkülöző, a Ptk. 6. §-ban szabályozott szubszidiárius tényállás alapján lenne vizsgálható. A biztatási kár jogintézményének alkalmazhatósága kizárja a jogellenességet, amely adott ügyben a már kifejtettek szerint a felszámoló súlyosan gondatlan magatartásával valósult meg azáltal, hogy az adós vagyonát érintő tájékoztatási kötelezettségét megszegve, nem a valóságnak megfelelő adatszolgáltatást tette.

Mivel a felperes, mint költségvetési szerv gazdálkodó tevékenységével összefüggő polgári jogi kapcsolataira is a gazdálkodó szervezetre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, ezért az elsőfokú ítélet késedelmi kamat fizetésére vonatkozó rendelkezése is helytálló. (Ptk. 301. - 301/A. §; 685. § c) pontja)

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott a perköltség viseléséről, arra tekintettel, hogy az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése eredménytelen volt. A felperes 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt teljes személyes illetékmentességére figyelemmel le nem rótt, az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján megállapított 900.000 forint másodfokú eljárási illetéket az Itv. 64. §-a szerint alkalmazott 6/1986. (VI. 26.) IM. r. 13. § (2) bekezdése alapján az állam viseli.

Budapest, 2007. május 30.

. Hunyady Mariann sk.  
a tanács elnöke

Dr. Katinszky Márta Cecília sk.  
előadó bíró

. Czifra Veronika sk.  
bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző